

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN SOPIMUSSARJA

ULKOVALTAIN KANSSA TEHDYT SOPIMUKSET

2000

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2000

N:o 59—61

SISÄLLYS

N:o		Sivu
59	Tasavallan presidentin asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehdyn Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta	1017
60	Tasavallan presidentin asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehdyn Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta	1019
61	Tasavallan presidentin asetus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehdyn Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta	1071

N:o 59

(Suomen säädöskokoelman n:o 967/2000)

Tasavallan presidentin asetus

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehdyn Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta

Annettu Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 2000

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty ulkoasiainministerin esittelystä, säädetään:

1 §

Brysselissä 10 päivänä huhtikuuta 1997 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehty Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskeva, eduskunnan 25 päivänä syyskuuta 1997 hyväksymä ja tasavallan presidentin 3 päivänä lokakuuta 1997 hyväksymä pöytäkirja, jota koskeva hyväk-

symiskirja on talletettu Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan 13 päivänä lokakuuta 1997 ja jonka väliaikaisesta soveltamisesta on säädetty 4 päivänä maaliskuuta 1998 annetulla asetuksella (SopS 24/1998), tulee Suomen osalta kansainvälisesti voimaan 1 päivänä joulukuuta 2000 niin kuin siitä on sovittu.

1018

N:o 59

2 §
Pöytäkirjan määräykset ovat asetuksena voimassa.

3 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2000.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 2000

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

N:o 60

(Suomen säädöskokoelman n:o 968/2000)

Tasavallan presidentin asetus**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehdyn Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta**

Annettu Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 2000

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty ulkoasiainministerin esittelystä, säädetään:

1 §
Brysselissä 15 päivänä toukokuuta 1997 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehty Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskeva ja tasavallan presidentin 13 päivänä maaliskuuta 1998 hyväksymä pöytäkirja, jota koskeva hyväksymiskirja on talletettu Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan 1 päivänä huhtikuuta 1998 tulee Suomen osalta

kansainvälisesti voimaan 1 päivänä joulukuuta 2000 niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Pöytäkirjan määräykset ovat asetuksena voimassa.

3 §
Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2000.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 2000

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

PÖYTÄKIRJA**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ
MOLDOVAN TASAVALLAN KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUKSEEN
KUMPPANUUDEN PERUSTAMISESTA**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ JA EUROOPAN
ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

MOLDOVAN TASAVALTA,

jotka

ottavat huomioon Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisen Euroopan unioniin ja samalla yhteisöön 1 päivänä tammikuuta 1995,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Itävallan tasavalta, Suomen tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta ovat Brysselissä 28 päivänä marraskuuta 1994 allekirjoitetun Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen kumppanuuden perustamisesta, jäljempänä 'sopimus', osapuolia ja ne hyväksyvät ja ottavat huomioon muiden jäsenvaltioiden tavoin sopimuksen tekstit sekä samana päivänä allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteinä olevat yhteiset julistukset ja kirjeenvaihdot.

2 ARTIKLA

Sopimuksen tekstit, päätösasiakirja ja sen liitteinä olevat asiakirjat on laadittu myös suomen ja ruotsin kielellä. Ne ovat tämän pöytäkirjan liitteinä ja ne ovat yhtä todistusvoimaisia kuin tekstit, jotka on laadittu muilla

kielillä, joilla sopimus, päätösasiakirja ja sen liitteinä olevat asiakirjat on laadittu.

3 ARTIKLA

Tämä pöytäkirja on laadittu kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen, tanskan ja moldovan kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

4 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät pöytäkirjan omia menettelyjään noudattaen.

Tämä pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

**Euroopan
yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS
kumppanuuden perustamisesta Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä
Moldovan tasavallan kesken**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

MOLDOVAN TASAVALTA,

jotka

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan väliset historialliset siteet ja yhteiset arvot,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Moldovan tasavallan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä perustaa kumppanuuden ja yhteistyön, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin 18 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, mikä on itse kumppanuuden perusta,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden, samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisemisen edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksessa,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan sekä Helsingin ETY-kokouksen asiakirjaan "Muutoksen haasteet" vuodelta 1992,

TUNNUSTAVAT tässä yhteydessä, että tukemalla Moldovan tasavallan itsenäisyyttä, täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta myötävaikutetaan rauhan ja vakaiden olojen turvaamiseen Keski- ja Itä-Euroopan alueella ja koko Euroopan mantereella,

VAHVISTAVAT yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan sitoutumisen 17 päivänä joulukuuta 1991 tehtyyn Euroopan energiaperuskirjaan sekä huhtikuussa 1993 pidetyn Luzernin konferenssin julistukseen,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, erityisesti vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmän ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaansaamisen sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarvittavan taloudellisen vapauttamisen ensisijaisen tärkeästä merkityksestä,

TUNNUSTAVAT Moldovan tasavallan pyrkimykset luoda poliittisia ja taloudellisia järjestelmiä, jotka noudattavat oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksia, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet, ja että Moldovan tasavallassa on voimassa monipuoluejärjestelmä vapaine demokraattisine vaaleineen, ja valtio mahdollistaa talouden liberalisoinnin,

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen soveltaminen on Moldovan tasavallan taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja toteutumisesta sekä yhteistyössä tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta riippuva samalla kun sillä vaikutetaan niiden jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin ETY-kokouksen päätelmien perusteella,

HALUAVAT edistää alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla alueen hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun tarjota tarvittaessa taloudellista yhteistyötä ja teknistä apua,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Moldovan tasavallan lähentymistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen sekä Moldovan tasavallan asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainvälisen kaupan järjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen (GATT) sisältyvien periaatteiden mukaisesti,

PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE JA TUNNUSTAVAT Moldovan tasavallan ponnistelut pyrkimyksenään muuntaa taloutensa valtiojohtoista kauppaa käyvästä, suunnitelmatalouden omaavasta maasta markkinataloudeksi,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden sijoittautumiseen, työvoimaan, palvelujen tarjoamiseen ja pääomanliikkeisiin liittyviä edellytyksiä,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uuden ilmapiirin osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittämiseksi, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristön suojelun alalla, ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla, ja

HALUAVAT luoda kulttuuriyhteistyön ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- luoda asianmukaiset puitteet osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, joka mahdollistaa poliittisten suhteiden kehittämisen,
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestävän taloudellisen kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta taloudelliselle, lainsäädännölliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja kulttuurin alan yhteistyölle,
- tukea Moldovan tasavaltaa sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiaansa ja kehittää talouttaan sekä saattaa päätökseen siirtyminen markkinatalouteen.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 artikla

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat demokratian, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Helsingin päätösasiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa, sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 artikla

Osapuolet pitävät entisen Neuvostoliiton alueen tulevan hyvinvoinnin ja vakauden varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneet uudet itsenäiset valtiot (jäljempänä 'itsenäiset valtiot') jatkaisivat ja kehittäisivät keskinäistä yhteistyötään Helsingin päätösasiakirjan periaatteiden ja kansain-

välisen oikeuden mukaisesti sekä hyvien naapurisuhteiden hengessä, ja ne pyrkivät kaikkiin tavoin edistämään tätä prosessia.

4 artikla

Osapuolet sitoutuvat tarkastelemaan, erityisesti kun Moldova on edennyt pidemmälle talousuudistuksessaan, tämän sopimuksen asianomaisten osastojen, erityisesti III osaston ja 48 artiklan laajentamista osapuolten välisen vapaakauppa-alueen perustamiseksi. Yhteistyöneuvosto, josta määrätään 82 artiklassa, voi antaa osapuolille tällaista laajentamista koskevia suosituksia. Tällainen laajentaminen voidaan toteuttaa ainoastaan osapuolten menettelyjen mukaisesti tehdyllä osapuolten välisellä sopimuksella. Osapuolet kuulevat toisiaan vuonna 1998 siitä, ovatko olosuhteet ja erityisesti Moldovan edistyminen markkinatalousuudistuksissa sekä kyseisenä ajankohtana vallitseva taloudellinen tilanne sellaiset, että vapaakauppa-alueen perustamista koskevat neuvottelut voidaan aloittaa.

5 artikla

Osapuolet sitoutuvat tarkastelemaan yhdessä, molempien suostumuksella, mitä muutoksia olisi olosuhteiden muuttumisen ja erityisesti Moldovan tasavallan liittymisestä GATTiin aiheutuvien muutosten huomioon ottamiseksi aiheellista tehdä sopimuksen osiin. Ensimmäinen tarkastelu tapahtuu kolmen vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta tai Moldovan tasavallan liittyessä GATTiin, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

6 artikla

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Moldovan tasavallan välistä lähentymistä, tukee Moldovan tasavallassa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudel-

lisiä muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista. Poliittisella vuoropuhelulla:

- lujitetaan Moldovan tasavallan sekä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen;
- saavutetaan näkökantojen lisääntyvä lähentyminen molempia osapuolia koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä ja lisätään siten turvallisuutta ja vakautta;
- ennakoidaan, että osapuolet pyrkivät yhteistyöhön Euroopan vakauden ja turvallisuuden lujittamiseen, demokratian ja ihmisoikeuksien periaatteiden noudattamiseen, erityisesti vähemmistöjen oikeuksien noudattamiseen liittyvissä asioissa, ja neuvottelevat keskenään tarvittaessa niitä koskevista asioista.

7 artikla

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään yhteistyöneuvostossa ja muissa tapauksissa yhteisestä sopimuksesta.

8 artikla

Osapuolet käyttävät poliittisessa vuoropuhelussa myös muita menettelyjä ja keinoja, joita ovat erityisesti:

- korkean virkamiestason säännöllisesti pidettävät kokoukset yhteisön ja Moldovan tasavallan virkamiesten välillä;
- osapuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö, mukaan lukien aiheelliset kahdenväliset ja monenväliset yhteydet, kuten Yhdistyneet Kansakunnat, ETY-kokoukset ja muut yhteydet;
- tietojenvaihto poliittista yhteistyötä Euroopassa koskevista yhteisesti kiinnostavista asioista;

- kaikki muut keinot, mukaan lukien mahdollisuus asiantuntijakokouksiin, joilla edistettäisiin tämän vuoropuhelun vahvistamista ja kehittämistä.

9 artikla

Parlamentarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 87 artiklassa perustetussa parlamentarisessa yhteistyökomiteassa.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

10 artikla

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosituumuskohtelun kaikilla aloilla seuraavien osalta:

- tuontiin ja vientiin sovellettavat tullit ja maksut, mukaan lukien mainittujen tullen ja maksujen kantamismenetelmä;
- tullaus, passitus, varastoja ja uudelleenlastausta koskevat määräykset;
- verot ja muut sisäiset maksut, joita sovelletaan tuotuihin tavaroihin suoraan tai välillisesti;
- maksutavat ja kyseisten maksujen siirrot;
- tavaroiden myyntiä, ostoa, kuljetusta, jakelua ja käyttöä kotimaan markkinoilla koskevat säännöt.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton tai vapaakauppa-alueen luomiseksi taikka tällaisen liiton tai alueen perustamisen nojalla;
- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille maille GATTin ja muiden kehitysmaita suosivien kansainvälisten järjestelyjen mukaisesti;

- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliikenteen helpottamiseksi maille, joilla on yhteinen raja.

3. Mitä 1 kohdassa ja 11 artiklan 3 kohdassa määrätään, ei sovelleta liitteessä I määriteltyihin Moldovan tasavallan sopimuksen voimaantulopäivää edeltävästä päivästä alkaen muille itsenäisille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Moldovan tasavallan liittyessä GATTiin tai 31 päivänä joulukuuta 1998, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

11 artikla

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kauttakuljetuksen vapauden periaate on olennainen edellytys tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Tässä yhteydessä kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kauttakuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

3. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdassa esitettyjä sääntöjä sovelletaan molempien osapuolten välillä.

4. Tämän artiklan määräyksillä ei rajoiteta tiettyihin aloihin, erityisesti esimerkiksi liikenteeseen tai osapuolten sopimiin tuotteisiin liittyvien erityisten sääntöjen soveltamista.

12 artikla

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti tuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleista lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrättyissä tapauksissa ja niissä määrättyjen menettelyjen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumpaakin osapuolta sitovista, tavaroiden väliaikaista tuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvoitteita. Olosuhteet, joissa kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvoitteet, otetaan huomioon.

13 artikla

Moldovan tasavallasta peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ja yhteisöstä peräisin olevat tavarat tuodaan Moldovan tasavaltaan ilman määrällisiä rajoituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 17, 20, 21 artiklan, tämän sopimuksen liitteen II määräysten sekä Espanjan ja Portugalin liittymistä yhteisöön koskevien asiakirjojen 77, 81, 244, 249 ja 280 artiklan määräysten soveltamista.

14 artikla

1. Sisäiset verot tai minkäänlaiset muut sisäiset maksut, joita sovelletaan suoraan tai välillisesti samankaltaisiin kotimaisiin tuotteisiin sovellettavien maksujen lisäksi, eivät koske suoraan tai välillisesti toisen osapuolen alueelle tuotuja toisen osapuolen tuotteita.

2. Lisäksi näille tuotteille myönnetään kohtelu, joka on vähintään yhtä suotuisa kuin kohtelu, joka myönnetään samankaltaisille kansallista alkuperää oleville tuotteille niiden lakien, asetusten ja vaatimusten suhteen, jotka koskevat niiden sisäistä myyntiä, myyntiin tarjoamista, ostoa, kuljetusta, jakelua tai käyttöä. Mitä tässä kohdassa määrätään, ei estä sellaisten porrastettujen sisäisten kuljetusmaksujen soveltamista, jotka perustuvat yksinomaan kuljetusvälineiden taloudelliseen toimintaan eivätkä tuotteen kansalliseen alkuperään.

15 artikla

Molempien osapuolten kesken sovelletaan soveltuvien osin seuraavia GATTin artikloja:

- i) VII artiklan 1, 2, 3, 4 a, 4 b, 4 d, ja 5 kohta;
- ii) VIII artikla;
- iii) IX artikla;
- iv) X artikla.

16 artikla

Osapuolten välillä tavarakauppaa käydään markkinahinnoin.

17 artikla

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osapuolen alueelle lisääntyy sellaisiin määriin tai sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa merkittävää vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Moldovan tasavalta, sen mukaan, kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa mahdollisimman pian toteuttamisen jälkeen, yhteisö tai Moldovan tasavalta voi, tapauksen mukaan, toimittaa yhteistyökomitealle kaikki asiaankuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen välttämiseksi tarvittavista toimista 30 päivän kuluessa asian saattamisesta sekakomitean käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa muita aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä tilanteissa, jolloin viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteitä ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvottelut käydään välittömästi tällaisten toimien toteuttamisen jälkeen.

5. Valittaessa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteutumiselle.

18 artikla

Tämän osaston määräykset, erityisesti 17

artiklan määräykset, eivät estä jompaakumpaa osapuolta ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustoimenpiteitä GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GATTin IV, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai vastaavan sisäisen lainsäädännön mukaisesti.

Polkumyyntiä tai valtion tukea koskevien tutkimusten osalta kumpikin osapuoli suostuu tutkimaan toisen osapuolen huomautukset ja ilmoittamaan kyseisille osapuolille, joita asia koskee, niistä olennaisista seikoista ja näkökohdista, joiden perusteella lopullinen päätös on tehtävä. Ennen lopullisten polkumyöntulien tai tasoitusmaksujen määräämistä osapuolten on tehtävä kaikkensa saadakseen ongelman rakentavasti ratkaistuksi.

19 artikla

Tämä sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi eikä kultaa tai hopeaa koskevien sääntöjen vuoksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

20 artikla

Tätä osastoa ei sovelleta niiden tekstiilituotteiden kauppaan, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50-63 ryhmään. Näiden tuotteiden kauppaan sovelletaan erillistä sopimusta, joka parafoitiin 14 päivänä toukokuuta 1993 ja jota on sovellettu väliaikaisesti 1 päivästä tammikuuta 1993.

21 artikla

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden

kauppaa sääntelevät tämän osaston määräykset, 13 artiklaa lukuun ottamatta.

2. Asetetaan hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön ja Moldovan tasavallan edustajista.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisesti osapuolten kannalta kiinnostavia tietoja kaikista hiiltä ja terästä koskevista kysymyksistä.

22 artikla

1. Ydintavaroiden kauppaa käydään Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Tarvittaessa ydinaineiden kauppaa säädellään Euroopan atomienergiayhteisön ja Moldovan tasavallan välillä tehtävän erityisen sopimuksen määräyksin.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVESTOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

TYÖEHDOT

23 artikla

1. Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu, yhteisö ja jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Moldovan tasavallan kansalaisia ei, verrattuna kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin, syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Moldovan tasavallassa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu, Moldovan tasavalta pyrkii varmistamaan, että Moldovan tasavallan alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei, verrattuna Moldovan tasavallan omiin kansalaisiin, syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

24 artikla

Sosiaaliturvan yhteensovittaminen

Osapuolet tekevät sopimuksia antaakseen:

i) jollei yksittäisessä jäsenvaltiossa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu, jäsenvaltioiden alueella laillisesti työskenteleviin Moldovan kansalaisiin sovellettavien sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen kannalta tarpeelliset määräykset. Näillä määräyksillä pyritään erityisesti takaamaan, että:

— kaikki näiden työntekijöiden vakuutus-, työskentely- ja oleskelukaudet eri jäsenvaltioissa lasketaan yhteen vanhuuseläkkeen tai työkyvyttömyyden tai kuoleman varalta olevan eläkkeen sekä näille työntekijöille annettavan sairaanhoidon osalta;

— kaikki vanhuuseläkkeet sekä kuoleman, työtapaturman tai ammattitaudin perusteella maksettavat eläkkeet taikka työtapaturmasta tai ammattitaudista aiheutuneen työkyvyttömyyden perusteella maksettavat eläkkeet, lukuun ottamatta erityisiä etuja, jotka eivät perustu maksumuutosten suorittamiseen, ovat vapaasti muunnettavissa maksajana olevan jäsenvaltion tai maksajana olevien jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan sovellettavaan kurssiin;

ii) jollei Moldovan tasavallassa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu, säännökset tai määräykset i-kohdan toisessa luetelmakohdassa yksilöityä kohtelua vastaavan kohtelun myöntämiseksi Moldovan tasavallan alueella laillisesti työskentelevien jäsenvaltioiden kansalaisille.

25 artikla

Tämän sopimuksen 24 artiklan mukaisesti toteutetut toimenpiteet eivät vaikuta Moldovan tasavallan ja jäsenvaltioiden kahdenvälisistä sopimuksista johtuviin oikeuksiin tai velvoitteisiin, kun näissä sopimuksissa mää-

rätään jäsenvaltioiden tai Moldovan tasavallan kansalaisille suotuisammasta kohtelusta.

26 artikla

Yhteistyöneuvosto tarkastelee, miten yhteisesti voitaisiin ponnistella laittoman maahanmuuton valvomiseksi ottaen huomioon takaisin ottamista koskevan periaatteen ja käytännön.

27 artikla

Yhteistyöneuvosto tarkastelee, mitä parannuksia voidaan tehdä taloudellisten toimijoiden työoloihin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa määrätyt sitoumukset.

28 artikla

Yhteistyöneuvosto antaa tämän sopimuksen 23, 26 ja 27 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

II LUKU

YHTIÖIDEN SIOITTAUTUMISTA JA TOIMINTAA KOSKEVAT EDELLYTYKSET

29 artikla

1. a) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti Moldovan tasavallan yhtiöille näiden sijoittautuessa niiden alueelle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin kolmannen maan yhtiöille myönnetty kohtelu.
- b) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti niiden alueelle sijoittautuneiden moldovalaista yhtiöiden tytäryhtiöille niiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä IV lueteltuja varauksia.

c) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti niiden alueelle sijoittautuneiden moldovalaista yhtiöiden sivuliikkeille niiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin kolmansien maiden yhtiöiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu.

2. a) Moldovan tasavalta myöntää lakiansa ja asetustensa mukaisesti yhteisön yhtiöille näiden sijoittautuessa sen alueelle kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille tai kolmannen maan yhtiöille myönnetty kohtelu, sen mukaan kumpi näistä kohteluista on edullisempi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä V lueteltuja varauksia.

b) Moldovan tasavalta myöntää lakiansa ja asetustensa mukaisesti sen alueelle sijoittautuneiden yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille niiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille yhtiöille tai sivuliikkeille tai kolmansien maiden yhtiöille tai sivuliikkeille myönnetty kohtelu, sen mukaan kumpi näistä kohteluista on edullisempi.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään ei voida käyttää osapuolen sellaisten lainsäädännön ja asetusten kiertämiseen, joita sovelletaan kyseisen osapuolen alueelle sijoittautuneen toisen osapuolen yhtiön tytäryhtiön pääsyyn tietyille aloille tai tiettyyn toimintaan.

Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua kohtelua sovelletaan yhteisön ja Moldovan tasavallan alueelle tämän sopimuksen voimaantulopäivänä sijoittautuneisiin yhtiöihin ja kyseisen päivämäärän jälkeen sijoittautuneille yhtiöille niiden sijoittautumisesta alkaen.

30 artikla

1. Mitä 29 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 101 artiklan määräysten soveltamista.

2. Kuitenkin huolintaliikkeiden kansainväliselle meriliikenteelle tarjottavia palveluja

koskevien jäljempänä lueteltujen toimien osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetukset, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yhtiöiden kaupallisen läsnäolon alueellaan tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden muodossa siten, että sijoittautumis- ja toimintaedellytykset ovat yhtä edulliset kuin sen omille yhtiöille tai kolmansien maiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille myönnetyt edellytykset, sen mukaan kummat ovat edullisemmat, kummankin osapuolen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Tällainen toiminta sisältää seuraavat toimet, mutta ei rajoitu niihin:

- a) meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaalle tarjoamisesta laskutukseen saakka huolimatta siitä, hoitavatko tai tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen tarjoajat vai sellaiset palvelujen tarjoajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on tehnyt pysyviä liikejärjestelyjä;
- b) sellaisten liikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja käyttö omaan lukuun tai asiakkaan puolesta, jotka ovat tarpeellisia yhdistetyn palvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien kaikki sisämaaliikennepalvelut, erityisesti sisävesi-, maantie- ja rautatieliikenne;
- c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai muiden kuljetettujen tavaroiden alkuperään tai ominaisuuksiin liittyvien asiakirjojen laatiminen;
- d) kaikin tavoin tapahtuva tiedon toimittaminen liiketoiminnasta, mukaan lukien tietojärjestelmät ja sähköiset tietojenvaihtojärjestelmät (jollei televiestintään liittyvistä ketään syrjimättömistä rajoituksista muuta johdu);
- e) liiketoimintaa koskevien järjestelyjen toteuttaminen paikallisten huolintaliikkeiden kanssa, mukaan lukien osallistuminen yhtiöiden osakepääomaan ja paikallisesti (tai ulkomaisen henkilöstön ollessa kyseessä tämän sopimuksen olennaisien määräysten mukaisesti) palkattavan henkilöstön ottaminen;
- f) toimiminen yhtiöiden puolesta muun muassa järjestämällä tarvittaessa aluksen satamassa käynti tai ottamalla vastuu rahdista.

31 artikla

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a) "Yhteisön yhtiöllä" tai "moldovalaisella yhtiöllä" jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön tai Moldovan tasavallan alueella. Jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jolla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka yhteisön tai Moldovan tasavallan alueella, pidetään kuitenkin yhteisön yhtiönä tai moldovalaisena yhtiönä, jos sen toiminnalla on todellinen ja jatkuva yhteys yhden jäsenvaltion tai Moldovan tasavallan talouteen.
- b) Yhtiön "tytäryhtiöllä" ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa määräysvallassa olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön "sivuliikkeellä" toimipaikkaa, joka ei ole oikeushenkilö mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön sivutoimipaikkaa, jolla on oma johto ja jolla on käytännön valmiudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa niin, että vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että tarvittaessa emoyhtiöön eli ulkomailla sijaitsevaan pääkonttoriin on oikeudellinen yhteys, niiden ei tarvitse toimia suoraan tällaisen emoyhtiön kanssa, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa sivutoimipaikassa.
- d) "Sijoittautumisella" a-kohdassa tarkoitettujen yhteisön yhtiöiden tai moldovalaisien yhtiöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Moldovan tasavaltaan tai yhteisöön.
- e) "Toiminnalla" taloudellisen toiminnan harjoittamista.

f) "Taloudellisella toiminnalla" teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa.

Tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetustoimet, niihin jäsenvaltioiden tai Moldovan tasavallan kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Moldovan tasavallan ulkopuolelle, ja jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Moldovan tasavallan ulkopuolelle ja jotka ovat jäsenvaltioiden tai Moldovan tasavallan kansalaisten määräysvallassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Moldovan tasavallassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

32 artikla

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muuten määrätään, osapuolta ei estetä toteuttamasta vakavaraisuustoimenpiteitä, muun muassa suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutettuja tai sellaisia henkilöitä, joiden omaisuuden hoidosta vastaa rahoituspalvelujen toimittaja tai varmistaakseen rahoitusjärjestelmän loukkaamattomuuden ja vakauden. Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinona osapuolen tämän sopimuksen mukaisten sitoumusten tai velvollisuuksien välttämiseksi.

2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksittäisten asiakkaiden liiketoimia tai tilejä koskevia tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai omistusta koskevia tietoja.

33 artikla

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakin osapuolta soveltamasta toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sen estämiseksi, että tämän sopimuksen perusteella kierretään kyseisen osapuolen toteuttamia toimenpiteitä, jotka koskevat kolmannen maan pääsyä sen markkinoille.

3 400527D

34 artikla

1. Sen estämättä, mitä tämän osaston I luvussa määrätään, Moldovan tasavallan tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiöllä tai moldovalaisella yhtiöllä on oikeus palkata tai antaa jonkun tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä palkata Moldovan tasavallan tai yhteisön alueella vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja vastaavasti Moldovan tasavallan kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määritellyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja jos ainoastaan yhtiöt tai sivuliikkeet palkkaavat heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työlupa koskee ainoastaan kyseistä työskentelyjaksoa.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä "yhtiökokonaisuus", keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat c alakohdassa tarkoitettuja "yrityksen sisäisen siirron saajia", jos yhtiökokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muuta kuin pääosakkaita) vähintään ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

a) Yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yhtiötä pääasiallisesti yhtiön hallituksen tai osakkeenomistajien taikka niitä vastaavien elinten tai henkilöiden valvomina tai johtamina ja joiden tehtäviin kuuluu:

— johtaa yritystä, sen osastoa tai alaosastoa;

— valvoa ja tarkastaa muun valvonta-tehtävissä toimivan, ammatillisen tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työskentelyä;

— henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka esittää heidän palkkaamistaan, irtisanomistaan, tai muita henkilöstöön liittyviä toimenpiteitä.

b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yrityksen toiminnalle, tutkimusvälineille, teknologialle tai hallinnolle olennaisen tärkeää harvinaista

osaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yrityksessä tarvittavan erityisosaamisen lisäksi sellaisen työhön tai toimialaan liittyvä korkea ammattitaito, joka edellyttää teknistä erityisosaamista, mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.

- c) ”Yrityksen sisäisen siirron saaja” määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisen yhtiökokonaisuuden pääasiallisen toimipaikan on oltava jommankumman osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden toimipaikkaan (sivuliike, tytäryhtiö), jossa tosiasiallisesti harjoitetaan samankaltaista taloudellista toimintaa kuin toisen osapuolen alueella.

35 artikla

1. Osapuolet pyrkivät kaikkiin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 43 artiklan määräysten soveltamista: 43 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Moldovan tasavalta antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä sekä 50 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aikeistaan antaa uutta lainsäädäntöä, joka saattaa muuttaa yhteisön yhtiöiden, tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden sijoittautumista Moldovan tasavaltaan ja siellä toimimista koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Moldovan tasavaltaa toimittamaan sille luonnokset tällaiseksi lainsäädännöksi tai asetuksiksi ja aloittaa näitä luonnoksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Moldovan tasavallassa käyttöön

otettu lainsäädäntö muuttaa Moldovan tasavaltaan sijoittautuneiden yhteisön yritysten tytäryritysten ja sivuliikkeiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä, kyseessä olevia säädöksiä ei sovelleta asianomaisen säädöksen voimaantuloa seuraavien kolmen vuoden aikana sellaisiin tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat jo sijoittautuneet Moldovan tasavaltaan kyseisen säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVÄ PALVELUJEN TARJOAMINEN YHTEISÖN JA MOLDOVAN TASAVALLAN VÄLILLÄ

36 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain sen, että muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja sijoittautuneet yhteisön yhtiöt tai moldovalaiset yhtiöt voivat tarjota palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtunut kehitys.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

37 artikla

Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan markkinoihin sopeutuneen palvelualan kehittäminen Moldovan tasavallassa.

38 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille mennekulun markkinoille ja liikenteeseen:

- a) mitä edellä määrätään, ei rajoita tämän sopimuksen osapuoliin sovellettavia Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissäännöistä tehtyyn yleissopimukseen perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Linjakonferenssiin

kuulumattomat reittiliikennettä harjoittavat yhtiöt saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien yhtiöiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisiin perusteisiin tapahtuvasta rehellisestä kilpailusta;

- b) osapuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteen olennaisena tekijänä.

2. Sovellettaessa 1 kohdan periaatteita osapuolet:

- a) eivät tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen sovelleta yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisen sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;
- b) eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevia sopimuslausekkeita, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa jommankumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta harjoittaa liiketoimintaa kyseiseen kolmanteen maahan ja sieltä pois;
- c) kieltävät tulevissa kahdenvälisissä sopimuksissaan kuljetusosuusjärjestelyt kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteessä;
- d) poistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjoamiseen kansainvälisessä meriliikenteessä.

Osapuolet myöntävät kansainväliselle liikenteelle avoimiin satamiin pääsyn, infrastruktuurin ja liitännäispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen, tullipalvelujen, ankuripaikan antamisen sekä lastaus- ja purkauspalvelujen osalta toisen osapuolen kansalaisten tai yhtiöiden aluksille muun muassa kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin osapuolen omille aluksille myönnetty kohtelu.

3. Yhteisön kansalaiset ja yhtiöt, jotka tarjoavat kansainvälisiä meriliikennepalveluja, voivat vapaasti tarjota kansainvälisiä jokimeripalveluja Moldovan tasavallan sisävesiväylillä ja päin vastoin.

39 artikla

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa määrätä molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjoamista koskevista edellytyksistä maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lentoliikenteessä erityisissä sopimuksissa, jotka osapuolet neuvottelevat tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

40 artikla

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka osapuolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisten toimivallan käyttämiseen.

41 artikla

Tätä osastoa sovellettaessa tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta luonnollisten henkilöiden maahanpääsyä, oleskelua, työskentelyä, työehtoja ja sijoittautumista sekä palvelujen tarjoamista koskevaa lainsäädäntöään, jos sillä tavoin ei mitätöidä tai heikennetä niitä etuja, jotka kuuluvat osapuolelle tämän sopimuksen tietyn määräyksen perusteella. Edellä mainittu määräys ei rajoita 40 artiklan soveltamista.

42 artikla

Yhteisessä moldovalaisten yhtiöiden ja yhteisön yhtiöiden määräysvallassa ja yksin-

omaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

43 artikla

Jommankumman osapuolen sopimuksen nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

44 artikla

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Moldovan tasavalta myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATS-sopimuksen V artiklan periaatteiden mukaisesti.

45 artikla

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet myöntävät tai aikovat myöntää tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella, tai muihin verojärjestelyihin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai panevat täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verojärjestelyjen tai kotimaisen verolainsäädännön mukaisten verojen välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Moldovan tasavalta niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä soveltaessaan tekevät eron

erilaisessa asemassa, erityisesti asuinpaikkansa osalta, olevien veronmaksajien kesken.

46 artikla

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään, ei saa tulkita siten, että:

- jäsenvaltioiden kansalaisille annetaan oikeus saapua Moldovan tasavallan alueelle tai Moldovan tasavallan kansalaisille saapua yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijänä taikka palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana,
- moldovalaisien yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille yhteisössä annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Moldovan tasavallan kansalaisia yhteisön alueella,
- yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille Moldovan tasavallassa annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Moldovan tasavallan alueella,
- moldovalaisille yhtiöille tai moldovalaisien yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille yhteisössä annetaan oikeus palkata tilapäisillä sopimuksilla moldovalaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja heidän valvonnassaan,
- yhteisön yhtiöille tai yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille Moldovan tasavallassa annetaan oikeus palkata tilapäisin sopimuksin jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöiksi,

edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 34 artiklan soveltamista.

V LUKU

JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMA

47 artikla

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki

vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimusten määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Moldovan tasavallan asukkaiden väliset maksut, jotka liittyvät tämän sopimuksen määräysten mukaiseen tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuuteen.

2. Tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen varmistetaan maksutaseen pääomatiliin sisältyvien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu vastaanottavan maan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty IV osaston II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Tämän sopimuksen tultua voimaan ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Moldovan tasavallan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 tai 5 kohdan määräysten soveltamista.

4. Osapuolet neuvottelevat keskenään helppottaakseen muiden kuin 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Moldovan tasavallan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

5. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja kunnes kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) perustamissopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Moldovan tasavallan valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Moldovan tasavalta voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Moldovan tasavalta soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Moldovan tasavalta antaa yhteistyöneuvostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden käyttöönotosta ja niihin liittyvistä muutoksista.

6. Jos yhteisön ja Moldovan väliset pääomansiirrot poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapoli-

tiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Moldovan tasavallassa, yhteisö tai Moldovan tasavalta voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Moldovan tasavallan välisen pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

VI LUKU

KILPAILU, HENKISEN, TEOLLISEN JA KAUPALLISEN OMAISUUDEN SUOJELU JA YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN ALALLA

48 artikla

1. Osapuolet sopivat toimivansa kilpailulainsäädäntöään soveltamalla tai muulla keinoin yritysten välisten tai valtion väliintulon aiheuttamien kilpailua koskevien rajoitusten, siltä osin kuin ne voivat vaikuttaa yhteisön ja Moldovan tasavallan väliseen kauppaan, lieventämiseksi tai poistamiseksi.

2. Edellä 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden edistämiseksi:

- 2.1 Osapuolet varmistavat, että niillä on niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien yritysten kilpailun rajoituksia koskeva lainsäädäntö ja että ne panevat sen täytäntöön.
- 2.2 Osapuolet ovat myöntämättä tiettyjä yrityksiä tai muiden tuotteiden kuin GATT-sopimuksessa määriteltyjen raaka-aineiden tuotantoa taikka palvelujen tarjoamista suosivaa valtion tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua siltä osin kuin ne vaikuttavat yhteisön ja Moldovan tasavallan väliseen kauppaan.
- 2.3 Toisen osapuolen pyynnöstä toisen osapuolen on annettava tietoja sen tukiohjelmista tai erityisistä valtion tukea koskevista yksittäistapauksista. Sellaista tietoa ei tarvitse antaa, johon kohdistuu ammatti- tai liikesalaisuutta koskevia osapuolen lainsäädännöllisiä vaatimuksia.

- 2.4 Kaupallisuusluonteisten valtion monopoli- en osalta osapuolet ilmoittavat olevansa valmiita kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantuloa seuraavasta neljännessä vuodesta alkaen varmistamaan, että osapuolten kansalaisten välillä ei ole syrjintää tavaroiden hankintaa tai markkinoille saattamista koskevien ehtojen osalta.
- 2.5 Osapuolet ilmoittavat olevansa valmiita kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantulon neljännessä vuodesta alkaen varmistamaan valtionyhtiöiden tai yhtiöiden, joille jäsenvaltiot tai Moldovan tasavalta myöntävät yksinoikeuksia, osalta, että sellaista toimenpidettä ei määrätä tai pidetä voimassa, joka vääristää yhteisön ja Moldovan tasavallan välistä kauppaa siinä määrin, että se on osapuolten etujen vastaista. Tämä määräys ei estä oikeudellisesti tai tosiasiallisesti tällaisille yrityksille annettujen erikoistehtävien suorittamista.
- 2.6 Edellä 2.4 ja 2.5 kohdassa määrättyä määräaikaa voidaan pidentää osapuolten sopimuksella.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kilpailun rajoituksia tai vääristymiä sekä kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa koskevia neuvotteluja voidaan käydä yhteistyöneuvostossa yhteisön tai Moldovan tasavallan pyynnöstä, jollei tietojen ilmaisemista, luottamuksellisuutta ja liikesalaisuuksia koskevista laissa säädetyistä rajoituksista muuta johdu. Neuvottelut voivat myös käsittää 1 ja 2 kohdan tulkintaa koskevia kysymyksiä.
4. Osapuolen, jolla on kokemusta kilpailusääntöjen soveltamisesta, on pyrittävä antamaan toiselle osapuolelle pyynnöstä ja käytettävissä olevin mahdollisuuksin teknistä apua kilpailusääntöjen kehittämiseksi ja soveltamiseksi.
5. Mitä edellä määrätään, ei vaikuta osapuolten oikeuksiin toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä, erityisesti 18 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä kaupan vääristymien korjaamiseksi.

49 artikla

1. Moldovan tasavalta jatkaa tämän artiklan

ja liitteen III määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistukseksi viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat keinot kyseisten oikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Moldovan tasavalta liittyy viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta sellaisiin liitteessä III olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin monenvälisiin yleissopimuksiin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuden kuuluvien oikeuksien suojelusta, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

50 artikla

1. Osapuolet tunnustavat, että Moldovan tasavallan nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön on tärkeä edellytys Moldovan tasavallan ja yhteisön taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle. Moldovan tasavalta pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistetään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkilainsäädäntö, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, työntekijöiden suojelu työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö, kuluttajansuoja, välillinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lainsäädäntö sekä liikenne.

3. Yhteisö antaa Moldovan tasavallalle näiden toimenpiteiden toteuttamisessa tarvittavaa teknistä apua, johon voi sisältyä esimerkiksi:

- asiantuntijavaihto,
- tietojen toimittaminen varhaisessa vaiheessa, erityisesti asiaa koskevan lainsäädännön osalta,
- seminaarien järjestäminen,

- koulutustoiminta,
- avunanto asiaa koskevia aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

51 artikla

1. Yhteisö ja Moldovan tasavalta ryhtyvät taloudelliseen yhteistyöhön tarkoituksenaan edistää Moldovan tasavallan talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestäväää kehitystä. Tällä yhteistyöllä lujitetaan nykyisiä taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään Moldovan tasavallan taloudellisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia sekä talous- ja kauppajärjestelmän rakennemuutosta, ja ne noudattavat kestäväen ja sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristönäkökohdat.

3. Tämän vuoksi yhteistyössä keskitytään erityisesti teollisuuden alan yhteistyöhön, investointien edistämiseen ja turvaamiseen, julkisiin hankintoihin, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointiin, kaivostoimintaan ja raaka-aineisiin, tieteeseen ja teknologiaan, opetukseen ja koulutukseen, maatalouteen ja maatalouteen liittyvään teollisuuteen, energiaan, ympäristöön, liikenteeseen, televiestintään, rahoituspalveluihin, rahanpesuun, rahapolitiikkaan, alueelliseen kehittämiseen, sosiaalialan yhteistyöhön, matkailuun, pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, tiedottamiseen ja viestintään, kuluttajansuojaan, tulliin, tilastoalan yhteistyöhön, talouteen ja huumausaineisiin.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää itsenäisten valtioiden välistä yhteistyötä, kyseisen alueen sopusointuisen kehityksen edistämiseksi.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi, ottaen huomioon Euroopan yhteisön neuvoston asiaa koskevat säännökset,

joita sovelletaan itsenäisille valtioille annettavan teknisen avun osalta, Euroopan yhteisön Moldovan tasavallalle myöntämään tekniseen apuun liittyvän alustavan ohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamista ja täytäntöönpanoa koskevat menettelyt.

6. Yhteistyöneuvosto antaa suositukset yhteistyön kehittämiseksi tämän artiklan 3 kohdassa täsmennetyillä aloilla.

52 artikla

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kaupallisten yhteyksien kehittämistä, esimerkiksi teknologian ja taitotiedon siirtämiseksi,
- yhteisön osallistumista Moldovan tasavallan pyrkimyksiin uudistaa sen teollisuuden rakenteet ja nykyaikaistaa sitä teknisesti,
- liikkeenjohdon parantamista,
- asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä, mukaan lukien tuotannon markkinointi,
- ympäristönsuojelua,
- teollisen tuotannon rakenteen mukauttaminen edistyneen markkinatalouden standardeihin,
- sotilaallis-teollisen kompleksin muuntamista.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta yrityksiä koskevien yhteisön kilpailusääntöjen soveltamiseen.

53 artikla

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvalti-

oiden toimivalta yhteistyön tavoitteena on luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille yksityisille investoinneille, erityisesti parempien investointien turvaamista koskevien edellytysten, pääomansiirtojen ja investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihdon avulla.

2. Yhteistyöllä pyritään erityisesti:

- tekemään tarvittaessa jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan välisiä investointien edistämistä ja turvaamista koskevia sopimuksia;
- tekemään tarvittaessa jäsenvaltioiden ja Moldovan tasavallan välisiä kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevia sopimuksia;
- luomaan suotuisat olosuhteet ulkomaisien investointien houkuttelemiseksi Moldovan talouteen;
- luomaan vakaa ja riittävä liiketoimintaa koskeva lainsäädäntö ja sitä koskevat edellytykset sekä vaihtamaan tietoja investointialan laeista, asetuksista ja hallinnollisista käytännöistä;
- vaihtamaan investointimahdollisuuksia koskevia tietoja muun muassa kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

54 artikla

Julkiset hankinnat

Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen avoimet ja kilpailukykyiset edellytykset tavaroita ja palveluja koskevien sopimusten myöntämiseksi erityisesti tarjouspyyntöjen avulla.

55 artikla

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä edistetään lähentymistä kansainvälisesti hyväksytyihin laatuun koskeviin arviointiperusteisiin,

periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroista tunnustamista sekä moldovalaista tuotteen laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tämän vuoksi tekemään yhteistyötä teknistä apua koskevista hankkeista, joilla:

- edistetään asianmukaista yhteistyötä kyseisten alojen erityisjärjestöjen ja erityiselinten kanssa,
- edistetään yhteisön teknisten määräysten käyttöä sekä eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen soveltamista,
- mahdollistetaan kokemusten ja teknisen tiedon jakaminen laadunhallinnan alalla.

56 artikla

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä investointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alalla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättömiin metalleihin liittyvien teollisuuden alojen tulevaisuudennäkymiä koskevien tietojen vaihto,
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten puitteiden luominen,
- kauppaan liittyvät kysymykset,
- ympäristöä koskevan lainsäädännön hyväksyminen ja täytäntöönpano,
- koulutus,
- kaivostoiminnan turvallisuus.

57 artikla

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviilitar-koituksiin suunnatun tieteellisen tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla yhteisen edun mukaisesti sekä, ottaen huomioon voimavarojen saatavuuden, riittävää pääsyä osapuolten vastaaviin ohjelmiin, jollei henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaisesta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto,
- yhteinen TTK-toiminta,
- koulutustoiminta ja vaihto-ohjelmat osapuolten TTK-toiminnassa mukana olevien tiedemiesten, tutkijoiden ja teknikoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö tapahtuu koulutusta ja/tai harjoittelua sisältävässä muodossa, se toteutetaan 58 artiklan määräysten mukaisesti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta harjoittaa muita tieteen ja teknologian alan yhteistyömuotoja.

Tällaista yhteistyötoimintaa toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota joukkotuhaseiden tutkimiseen ja/tai niiden tuotantoon osallistuvien tai osallistuneiden tiedemiesten, insinöörien, tutkijoiden ja teknikoiden uudelleensijoittumiseen.

3. Tässä artiklassa tarkoitettu yhteistyö pannaan täytäntöön sellaisten erityisjärjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja päätetään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti ja joilla vahvistetaan muun muassa asianmukaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

58 artikla

Koulutus

1. Osapuolet harjoittavat yhteistyötä tavoit-

teenaan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Moldovan tasavallassa sekä julkisella ja yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Moldovan tasavallan korkeakoulutason koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen, mukaan lukien korkeakoulutusoisten koulutuslaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistusten luokittelu,
- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutus erikseen ensisijaisiksi määriteltävillä alueilla,
- oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yhtiöiden välinen yhteistyö,
- opettajien, tutkinnon suorittaneiden, hallinto henkilöstön, nuorten tiedemiesten ja tutkijoiden sekä nuorison liikkuvuus,
- Eurooppa-opintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa,
- yhteisön kielten opetus,
- konferenssitulkkien jatkokoulutus,
- toimittajien koulutus,
- kouluttajien koulutus.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutusalan ohjelmiin voidaan tutkia osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset puitteet ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat Moldovan tasavallan osallistumisen pohjalta yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

59 artikla

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalouteen liittyvän teollisuuden ja

palveluajon nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Moldovan tasavallassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen moldovalaisille tuotteille edellytyksin, joilla varmistetaan ympäristönsuojelu ja otetaan huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti sekä maatalouteen liittyvän liiketoiminnan kehitys ja maataloustuotteiden valmistus ja jakelu. Osapuolten tavoitteena on myös moldovalaisien standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat maatalouden peruselintarvikkeita ja jalostettuja elintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat säännöt.

60 artikla

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä markkinatalouden periaatteita ja Euroopan energia-peruskirjaa noudattaen Euroopan energia-markkinoiden yhdentyessä asteittain.

2. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa seuraavat alueet:

- energian tuotannon, jakelun ja kulutuksen ympäristövaikutukset, näistä toimista aiheutuvien ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi mahdollisimman pieniksi;
- energian jakelun laadun ja jakeluvarmuuden parantaminen, mukaan lukien jakelun monipuolistaminen taloudellisella ja ympäristöystävällisellä tavalla;
- energiapolitiikan muotoileminen;
- energia-alan hallinnon ja sääntelyn parantaminen markkinatalouteen sopivaksi;
- institutionaalisten, oikeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten edellytysten käyttöön ottaminen, jotka ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien edistämiseksi;
- energiansäästön ja energiatehokkuuden edistäminen;

- energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen, kehittäminen ja monipuolistaminen;
- jakeluun ja loppukäyttöön liittyvän energiateknologian parantaminen eri energiamuotojen osalta;
- hallinto ja tekninen koulutus energia-alalla.

61 artikla

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua koskevaa yhteistyötään ottaen huomioon vuoden 1993 Luzernin kokouksen Euroopan energiaperuskirjan ja julistuksen.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön tuhoutumisen torjunta, ja erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä,
- paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta,
- luonnontilan palauttaminen,
- kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö,
- teollisuuslaitosten turvallisuus,
- kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely,
- veden laatu,
- jätteiden vähentäminen, kierrätys ja turvallinen jätehuolto, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano,
- maatalouden, maaperän eroosion ja kemiallisen saastumisen ympäristövaikutukset,
- metsien suojelu,

- biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja biologisten voimavarojen kestävä käyttö ja hallinta,
 - maan käytön suunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu,
 - taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen,
 - maailmanlaajuiset ilmastonmuutokset,
 - ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus,
 - hankkeiden valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano.
3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:
- suunnitelmien kehittäminen suuronnettomuuksien ja muiden hätätilanteiden varalle,
 - tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon ja bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat,
 - yhteinen tutkimustoiminta,
 - lainsäädännön kehittäminen yhteisön määräyksiä vastaavaksi,
 - yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla,
 - strategioiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisen ja ilmastoon liittyvien kysymysten osalta sekä kestävä kehityksen saavuttamiseksi,
 - ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset.
- 62 artikla
- Liikenne*
1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla.
 2. Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Moldovan tasavallan liikennejärjestelmien ja -verkkojen rakenteiden uudistaminen ja nykyaikaistaminen sekä tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensopivuuden varmistaminen kokonaisvaltaisemman liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi.
- Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:
- tieliikenteen, rautateiden, satamien ja lentoasemien hallinnon ja toiminnan nykyaikaistaminen,
 - rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentoasemien ja lentoliikenteen infrastruktuurien nykyaikaistaminen ja kehittäminen, mukaan lukien yhteisen edun mukaisten pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikaistaminen edellä mainittujen liikenne-
muotojen osalta,
 - yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen,
 - yhteisten tutkimus- ja kehitysohjelmien edistäminen,
 - lainsäädännöllisten ja institutionaalisten puitteiden valmistelu politiikkojen kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistämisen.
- 63 artikla
- Postipalvelut ja televiestintä*
- Osapuolet laajentavat ja lujittavat toimivaltansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:
- politiikkojen ja suuntaviivojen vahvistaminen televiestintäalan ja postipalvelujen kehittämiseksi,

- televiestinnän ja postipalvelujen tariffipolitiikan ja markkinoinnin periaatteiden kehittäminen,
- televiestintää ja postipalveluja koskevien hankkeiden kehittämisen sekä investoinnin kannustaminen,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjonnan tehokkuuden ja laadun parantaminen muun muassa vapauttamalla alasektorien toiminta,
- televiestinnän pitkälle kehittynyt soveltaminen, erityisesti varojen elektronisen siirron alalla,
- televiestintäverkkojen hallinto ja mahdollisimman tehokas käyttö,
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjontaa sekä radiotaajuuksien käyttöä koskeva asianmukainen lainsäädäntö,
- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mukaista toimintaa varten.

64 artikla

Rahoituspalvelut

Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti helpottaa Moldovan tasavallan osallistumista maailmanlaajuisesti hyväksytyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- nykyaikaisen yksityisen ja erityisesti kaupallisen pankki- ja rahoituspalvelujärjestelmän kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen ja Moldovan tasavallan osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksytyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin,
- verotusjärjestelmän ja siihen liittyvien toimielinten kehittämiseen Moldovan tasavallassa sekä kokemusten vaihtoon ja henkilökunnan koulutukseen veroasioissa,
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, mikä muun muassa loisi suotuisat olosuhteet

yhteisön yhtiöiden osallistumiselle vakuutusalan yhteisyritysten perustamiseen Moldovan tasavallassa, sekä viennitiluvakuutusten kehittämiseen.

Tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Moldovan tasavallan ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

65 artikla

Rahapolitiikka

Moldovan pyynnöstä Euroopan unioni antaa teknistä apua, jolla on tarkoitus tukea Moldovan tasavaltaa sen pyrkiessä lujittamaan rahajärjestelmäänsä ja saamaan aikaan rahayksikkönsä täyden vaihdettavuuden ja mukautamaan asteittain politiikkansa Euroopan valuuttajärjestelmän politiikkoihin. Tähän sisältyy myös epävirallinen näkemysten vaihto Euroopan valuuttajärjestelmän periaatteista ja toiminnasta.

66 artikla

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttämiseen.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

67 artikla

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet lujittavat yhteistyötään alueellisen kehityksen alalla ja maan käytön suunnittelussa.

2. Tätä varten osapuolet edistävät kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä aluepolitiikkaa ja maan käytön suunnittelua sekä aluepolitiikkojen muotoilun menetelmiä koskevien tietojen vaihtoa kiinnittäen erityistä huomiota vähemmän kehittyneiden alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä kyseisten viranomaisten sekä sellaisten alueellisten ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat aluesuunnittelusta, tarkoituksena muun muassa alueellisen kehityksen edistämismenetelmiä ja -keinoja koskevien tietojen vaihto.

68 artikla

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla tavoitteenaan työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tason nostaminen.

Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- koulutus ja ammatillinen koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti aloilla, joilla riskit ovat suuret,
- ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitautien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi,
- suuronnettomuuksien ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely,
- työympäristöön sekä työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvän tietopohjan kehittämistä koskeva tutkimus.

2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisältyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö,
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nykyaikaistaminen,

- rakenneuudistusohjelmien suunnittelu ja hallinto,
- työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla,
- tietojenvaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisen ammatinharjoittamisen ja yrittäjyyden kannustamiseen tarkoitetut ohjelmat.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Moldovan tasavallan sosiaaliturvauudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Moldovan tasavallassa markkinatalouksille ominaisia turvamenetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

69 artikla

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötään, johon sisältyy:

- matkailuelinkeinon helpottaminen,
- virallisten matkailusta vastaavien elinten välinen yhteistyö,
- tiedonkulun parantaminen,
- taitotiedon siirtäminen,
- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen,
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

70 artikla

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Mol-

dovan tasavallan pienten ja keskisuurten (PK) yritysten välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen,
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen (toimisto PK-yritysten tukemista varten, viestintä, apu PK-yrityksille tarjotun rahaston perustamisessa),
- teknologiakeskusten kehittäminen.

71 artikla

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja kannustavat tehokasta ja vastavuoroista tietojenvaihtoa. Etusijalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Moldovan tasavallasta, mukaan lukien, jos mahdollista, pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

72 artikla

Kuluttajansuoja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensovittamiseksi. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä lainsäädäntötyötä ja institutionaalista uudistusta koskevien tietojen vaihto, pysyvien järjestelmien perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annetun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, kuluttajien etujen edustajien välisen tietojenvaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittamisen lisääminen ja seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

73 artikla

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että kaikkia suunniteltuja kauppaa ja hyvään kauppatapaaan liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Moldovan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- tietojenvaihto,
- työskentelymenetelmien parantaminen,
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto,
- yhteyden luominen yhteisön ja Moldovan tasavallan passitusjärjestelmien välille,
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen,
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönoton tukeminen,
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

3. Osapuolten hallintoviranomaisten tulli-asioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteessä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 76 artiklassa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

74 artikla

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan talousuudistusprosessin tukemiseen ja seurantaan tarvittavat sekä yksityisen yritystoiminnan kehittämistä Moldovan tasavallassa edistävät luotettavat tilastot.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Moldovan tilastojärjestelmän mukauttaminen kansainvälisiin menetelmiin, standardeihin ja luokituksiin,
- tilastotietojen vaihto,
- tarvittavien makro- ja mikrotaloudellisten tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Moldovan tasavallalle teknistä apua.

75 artikla

Taloustieteet

Osapuolet helpottavat talousuudistusprosesia ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouksien perusperiaatteiden ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten makrotaloudellisiin tuloksiin ja tulevaisuuden näkyymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Moldovan tasavaltaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua,
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä taitotiedon siirron edistämiseksi talouspolitiikan suunnittelua varten, sekä tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen varmistamiseksi.

76 artikla

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa parantaakseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan, mukaan lu-

kien huumausaineiden kemiallisten esiasteiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutuminen, estämiseksi tarkoitettujen politiikkojen ja toimenpiteiden toimivuutta ja tehokkuutta sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän ehkäisemistä ja vähentämistä. Tämän alan yhteistyö perustuu keskinäisiin neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamiseen huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

VIII OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

77 artikla

Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpottamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Yhteistyön kohteena voi olla yhteisön taikka yhden tai useamman jäsenvaltion kulttuuriyhteistyöohjelma, ja muita yhteisen edun mukaisia toimia voidaan kehittää.

IX OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

78 artikla

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja 79, 80 ja 81 artiklan määräysten mukaisesti Moldovan tasavalta saa tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä teknisenä apuna avustusten muodossa Moldovan tasavallan talouden muutoksen nopeuttamiseksi.

79 artikla

Kyseistä rahoitustukea annetaan osana Euroopan unionin neuvoston asiaa koskevan asetuksen mukaista Tacis-ohjelmaa.

80 artikla

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään suuntaa antavassa ohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä sovittavat ensisijaisuudet, ottaen huomioon Moldovan tasavallan tarpeet, kunkin alan

vastaanottokyky ja edistyminen uudistuksessa. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

81 artikla

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisöltä tuleva tekninen rahoitusapu sovitetaan tarkasti yhteen lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, esimerkiksi Kansainväliseltä jälleenrakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta ja Yhdistyneiden Kansakuntien kehitysohjelmasta (UNDP) sekä Kansainvälisestä valuuttarahastosta (IMF), tulevan avun kanssa.

X OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

82 artikla

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Yhteistyöneuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Se tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa aiheellisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä sopimuksella.

83 artikla

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Moldovan hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Moldovan tasavallan hallituksen jäsen.

84 artikla

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtävien suorittamisessa yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Moldovan tasavallan hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Moldovan tasavalta.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyy yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu, ja kyseisen komitean toimintatavan.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toimivaltaansa yhteistyökomitealle, joka huolehtii toiminnan jatkuvuudesta yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

85 artikla

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisia erityisiä komiteoita tai elimiä, jotka voivat avustaa sitä sen tehtävien toteuttamisessa, ja vahvistaa näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

86 artikla

Tutkiessaan mitä tahansa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa kysymystä, joka liittyy johonkin GATT-sopimuksen artiklaan viittaavaan määräykseen, yhteistyöneuvosto ottaa huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka GATTin sopimuspuolet yleensä antavat kyseiselle GATT-sopimuksen artiklalle.

87 artikla

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat Moldovan tasavallan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet mielipiteiden vaihtoa varten. Tämä komitea kokoontuu itse säännöllisin väliajoin, jotka se itse määrää.

88 artikla

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Moldovan tasavallan parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Moldovan tasavallan parlamentti parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

89 artikla

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja; yhteistyöneuvosto toimittaa komitealle pyydyt tiedot.

Parlamentaariselle yhteistyökomitealle annetaan tiedoksi yhteistyöneuvoston suositukset.

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

90 artikla

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalan yhteydessä, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat esittää asiansa osapuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille elimille ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna puolustaakseen henkilökohtaisia oikeuksiaan ja omaisuuteensa liittyviä oikeuksia, mukaan lukien henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Toimivaltansa rajoissa osapuolet:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttöönottamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Moldovan tasavallan taloudellisten toimijoiden kauppaan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista,

- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, riidan osapuolet voivat valita mitä tahansa kansalaisuutta olevan oman välimiehensä ja että puheenjohtajana toimiva kolmas välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin,

- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen niiden sopimuksiin sovellettavan lain yksimielistä valitsemista,

- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) laatimien välimiessääntöjen käyttöä ja ulkomaisten väli-tuomioioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välimieskeskusten palvelujen käyttöä.

91 artikla

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujensa vastaisten tietojen julkistamisen estämiseksi;
- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoituksen kannalta välttämätöntä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) joita se pitää oleellisen tärkeinä omien turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttäkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi;

- d) joita se pitää tarpeellisina kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja teknologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteidensa ja sitoumustensa noudattamiseksi.

92 artikla

1. Aloilla, joita tämä sopimus koskee ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Moldovan tasavallan yhteisöön sovellettavat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden välillä,
- yhteisön Moldovan tasavaltaan sovellettavat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Moldovan kansalaisten tai sen yhtiöiden tai liikkeiden välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädäntöään verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

93 artikla

1. Kumpikin osapuoli voi saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi tämän sopimuksen soveltamiseen tai tulkintaan liittyvät riidat.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toisen osapuolen on tällöin nimettävä toinen sovittelija kahden kuukauden kuluessa. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltioita yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määränemmistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

94 artikla

Osapuolet sopivat neuvottelevansa viipymättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevasta kysymyksestä ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 17, 18, 93 ja 99 artiklan määräysten soveltamista.

95 artikla

Moldovan tasavallalle tämän sopimuksen mukaisesti myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

96 artikla

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet' tarkoitetaan Moldovan tasavaltaa sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

97 artikla

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat kysymykset kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen soveltamisalaan, kyseistä sopimusta ja pöytäkirjoja sovelletaan heti niiden voimaantulosta alkaen kyseisiin kysymyksiin, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

98 artikla

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä, sen voimassaoloa jatketaan ilman eri toimenpiteitä vuodeksi kerrallaan.

99 artikla

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistoimenpiteet tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei täytä tästä sopimuksesta johtuvia velvollisuuksiaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki tiedot, joita tarvitaan tilanteen perusteellista tarkastelua varten molemmiin puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

100 artikla

Liitteet I, II, III, IV ja V sekä pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

101 artikla

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilöitä ja taloudellisia toimijoita koskevat oikeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille toimijoille taataan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Moldovan tasavaltaa sitovissa voimassa olevissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

102 artikla

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimusta sekä Euroopan atomiener-

giayhteisön perustamissopimusta, näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Moldovan tasavallan alueeseen.

103 artikla

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

104 artikla

Tämä sopimus on laadittu englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan, tanskan ja moldovan kielellä, ja jokainen näistä teksteistä on yhtä todistusvoimainen.

105 artikla

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen saattamisesta päätökseen.

Tämä sopimus korvaa tullessaan voimaan Moldovan tasavallan ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

106 artikla

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan vuoden 1994 yhteisön ja Moldovan tasavallan väliaikaisen sopimuksen perusteella, osapuolet sopivat, että tällöin ilmaisulla "sopimuksen voimaantulopäivä" tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

LUETTELO LIITTEENÄ OLEVISTA ASIAKIRJOISTA

- Liite I Viitteellinen luettelo Moldovan tasavallan itsenäisille valtioille 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti myöntämistä etuuksista
- Liite II Sopimuksen 13 artiklan määräyksistä poikkeavat erityistoimenpiteet
- Liite III Sopimuksen 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskevat yleissopimukset
- Liite IV Sopimuksen 29 artiklan 1 kohdan alakohdan mukaiset yhteisön varauumat
- Liite V Sopimuksen 29 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiset Moldavian tasavallan varauumat
- Pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioista

LIITE I**VIITTEELLINEN LUETTELO MOLDOVAN TASAVALLAN ITSENÄISILLE
VALTIOILLE 10 ARTIKLAN 3 KOHDAN MUKAISESTI MYÖNTÄMISTÄ
ETUUKSISTA**

1. Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä, Georgia, Kazakstan, Kirgisia, Tadžikistan, Turkmenistan, Venäjä, Ukraina, Uzbekistan.

Tuontitulleja ei oteta käyttöön.

Vientitulleja ei oteta käyttöön clearingso-
pimusten ja valtioiden välisten sopimusten
nojalla toimitettujen tässä sopimuksessa mää-
rättyjen tuotemäärien osalta.

Arvonlisäveroa ei sovelleta vientiin eikä
tuontiin. Valmisteveroa ei sovelleta vientiin.

Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä,
Georgia, Kazakstan, Kirgisia, Tadžikistan,
Turkmenistan, Venäjä, Ukraina, Uzbekistan -
vuosittaisten valtioiden välistä kauppaa ja
yhteistyötä koskevien sopimusten nojalla toi-
mitetuille tuotteille avataan vientikiintiöt sa-
malla tavoin kuin valtion tarpeisiin tarkoite-
tuille toimituksille.

2. Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä,
Georgia, Kazakstan, Kirgisia, Tadžikistan,
Turkmenistan, Venäjä, Ukraina, Uzbekistan.

Maksut voidaan suorittaa näiden maiden
kansallisessa valuutassa tai missä muussa
tahansa Moldovan tai näiden maiden hyväk-
symässä valuutassa.

Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä, Vi-
ro, Georgia, Kazakstan, Liettua, Venäjä, Tad-
žikistan, Turkmenistan, Ukraina - ei-kauppal-
listen toimintojen erityisjärjestelmä, mukaan
lukien näistä toiminnoista johtuvat maksusuo-
ritukset.

3. Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä,
Georgia, Kazakstan, Kirgisia, Venäjä, Tadž-
ikistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan -
nykyisten maksusuoritusten erityisjärjestelmä.

4. Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä,
Georgia, Kazakstan, Kirgisia, Venäjä, Tadž-
ikistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan -
erityinen hintajärjestelmä tiettyjen raaka-ai-
neiden ja puolivalmiiden tuotteiden kaupalle.

5. Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä,
Georgia, Kazakstan, Kirgisia, Venäjä, Tadž-
ikistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan -
erityiset kauttakuljetusehdot.

6. Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä,
Georgia, Kazakstan, Kirgisia, Venäjä, Tadž-
ikistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan -
erityiset tullimenettelyehdot.

LIITE II**SOPIMUKSEN 13 ARTIKLAN MÄÄRÄYKSISTÄ POIKKEAVAT
ERITYISTOIMENPITEET**

1. Moldovan tasavalta voi toteuttaa poikkeuksellisia toimenpiteitä, jotka poikkeavat 13 artiklan määräyksistä, määrällisinä rajoituksina ketään syrjimättä.

2. Nämä toimenpiteet koskevat ainoastaan alkuasteella olevia teollisuudenaloja tai tiettyjä suurissa vaikeuksissa olevia tai rakennemuutoksia läpikäyviä aloja, erityisesti, jos nämä vaikeudet aiheuttavat huomattavia sosiaalisia ongelmia.

3. Niiden tuotteiden tuonnin kokonaisarvo, joita nämä toimenpiteet koskevat, saa olla enintään 15 prosenttia edellisen vuoden yhteisöstä tulevasta kokonaistuonnista, ennen minkäänlaisten määrällisten rajoitusten käyttööntamista, joista on olemassa tilastotietoja.

Näitä määräyksiä ei voi kiertää lisäämällä kyseisten tuontitavaroiden tullisuoja.

4. Näitä toimenpiteitä voidaan toteuttaa ainoastaan 31 päivänä joulukuuta 1998 päättyvän siirtymäkauden ajan, jolleivät osapuolet muuta sovi, tai kun Moldovan tasavallasta tulee GATTin sopimuspuoli, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi.

5. Moldovan tasavalta ilmoittaa yhteistyöneuvostolle kaikista toimenpiteistä, joita se aikoo toteuttaa tässä liitteessä määrättyin edellytyksin, ja yhteisön pyynnöstä yhteistyöneuvostossa neuvotellaan toimenpiteistä ja aloista, joita ne koskevat, ennen kuin toimenpiteet tulevat voimaan.

LIITE III

**SOPIMUKSEN 49 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUT HENKISEEN,
TEOLLISEEN JA KAUPALLISEEN OMAISUUTEEN KUULUVIA OIKEUKSIA
KOSKEVAT YLEISSOPIMUKSET**

1. Sopimuksen 49 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:
- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja 1971);
 - Kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhteyksien suojaamisesta (Rooma, 1961);
 - Tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989);
 - Tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröintiä varten koskeva Nizzan sopimus (Geneve 1977, muutettu 1979);
 - Uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskeva yleissopimus (UPOV) (Geneven asiakirja, 1991).
2. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 49 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos kaupankäynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia esiintyy henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan aloittaa kiireelliset neuvottelut kumman tahansa osapuolen pyynnöstä molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.
3. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvollisuuksien merkityksen:
- Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980),
 - Teollisuus oikeuden suojelemista koskeva Pariisin liittosopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
 - Tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskeva Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, muutettu 1979),
 - Patenttiyhteistyösopimus (Washington 1970, muutettu 1979 ja tarkistettu 1984).
4. Moldovan tasavalta myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen osalta kohtelun, joka on yhtä hyvä kuin sen kolmansille maille kahdenvälisten sopimusten perusteella myöntämä kohtelu.
5. Mitä 4 kohdassa määrätään, ei sovelleta etuuksiin, jotka Moldovan tasavalta myöntää kolmansille maille tosiasiallisen vastavuoroisuuden perusteella, eikä etuuksiin, jotka Moldovan tasavalta myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

LIITE IV**SOPIMUKSEN 29 ARTIKLAN 1 KOHDAN b ALAKOHDAN MUKAISET YHTEISÖN VARAUMAT****Kaivostoiminta**

Joissakin jäsenvaltioissa voidaan vaatia kaivostoimintaa ja kaivosoikeuksia koskevia toimilupia yhtiöiltä, jotka eivät ole yhteisön valvonnassa.

Kalastus

Yhteisön jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla on biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy rajattu kalastusalueisiin, jotka purjehtivat jäsenvaltion lipun alla ja jotka on rekisteröity yhteisön alueella, jollei toisin määrätä.

Kiinteistöjen hankinta

Joissakin jäsenvaltioissa muihin kuin yhteisön yhtiöihin sovelletaan rajoituksia kiinteistöjen hankinnassa.

Audiovisuaaliset palvelut, radio mukaan lukien

Tuotantoa ja jakelua, lähetykset ja muut yleisölle välittämisen muodot mukaan lukien, koskeva kansallinen kohtelu voidaan varata sellaisille audiovisuaalisille töille, jotka täyttävät tietyt alkuperävaatimukset.

Televiestintäpalvelut, liikkuvat palvelut ja satelliittipalvelut mukaan lukien**Varatut palvelut**

Joissakin jäsenvaltioissa pääsy täydentävien palvelujen ja infrastruktuurin markkinoille on rajoitettua.

Vapaiden ammattien harjoittajien palvelut

Palvelut, jotka on varattu luonnollisille henkilöille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia. Tietyin edellytyksin nämä henkilöt voivat perustaa yhtiöitä.

Maatalous

Joissakin jäsenvaltioissa kansallista kohtelua ei voida soveltaa sellaisiin yhtiöihin, jotka eivät ole yhteisön määräysvallassa ja jotka haluaisivat perustaa maatalousyrityksen. Jos yhtiö, joka ei ole yhteisön määräysvallassa, hankkii viinitiloja, sen on ilmoitettava asiasta tai tarvittaessa saatava siihen lupa.

Tietotoimistopalvelut

Joissakin jäsenvaltioissa sovelletaan rajoituksia ulkomaalaisten osallistumiseen kustannus- ja lähetystoimintaa harjoittaviin yhtiöihin.

LIITE V**SOPIMUKSEN 29 ARTIKLAN 2 KOHDAN a ALAKOHDAN MUKAISET MOLDOVAN
TASAVALLAN VARAUMAT**

Yksityistämisen prosessin joihinkin osiin liittyvät ehdot ja rajoitukset.

Maanviljelyyn tarkoitettujen maiden ja metsien hankinta ja myynti.

Rahapeliin, vedonlyöntiin, arpajaisiin ja niiden kaltaisen toiminnan järjestäminen.

Pankkipalvelut:

Kolmansista maista tulevan yhtiön Moldovaan sijoitettavan tytäryhtiön minimipääoma-vaatimus on kaksi miljoonaa Yhdysvaltain dollaria.

PÖYTÄKIRJA

hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa

1 artikla

Määritelmät

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja niiden asettamista tullimenetelyyn, mukaan lukien osapuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'tulleilla' kaikkia tulleja, veroja ja muita maksuja, joita määrätään ja kannetaan osapuolten alueilla tullilainsäädäntöä sovellettaessa, ei kuitenkaan maksuja, jotka ovat suunnilleen suoritetuista palveluista aiheutuneiden kustannusten suuruiset;
- c) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- d) 'pyynnön vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pyynnön avunannosta tulliasioissa;
- e) 'rikkomuksella' mitä tahansa tullilainsäädännön vastaista toimintaa tai sellaisen yritystä.

2 artikla

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimi-

valtaansa kuuluissa asioissa tässä pöytäkirjassa määrätyn tavoin ja edellytyksin varmistamallaan tullilainsäädännön oikean soveltamisen, erityisesti ehkäisemällä, paljastamalla ja tutkimalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten ja määräysten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 artikla

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pyynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai olisivat tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pyynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta vietyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistukseen, että valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushen-

kilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkoneen tullilainsäädäntöä;

- b) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisen toimien kohteena.
- c) kuljetusvälineisiin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisissa toimissa.
- d) paikkoihin, joihin on koottu tavaravarastoja siten, että voidaan perustellusti uskoa niiden olevan toisen osapuolen lainsäädännön vastaisiin toimiin tarkoitettuja.

4 artikla

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntönä, sääntöjensä ja muiden säädösten mukaisesti apua, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisena, erityisesti silloin kun ne saavat tietoja:

- toimista, joilla on rikottu, rikotaan tai rikottaisiin tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille,
- uusista keinoista tai menetelmistä, joita käytetään näiden toimien toteuttamisessa,
- tavaroista, joiden tiedetään olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisen toimien kohteena.

5 artikla

Tiedoksiannot/ilmoitukset

Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki sellaiset tarvittavat toimenpiteet:

- kaikkien asiakirjojen antamiseksi,

— kaikista päätöksistä ilmoittamiseksi,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne. Tällöin sovelletaan 6 artiklan 3 kohtaa.

6 artikla

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettujen pyynnöt tehdään kirjallisesti. Näiden pyyntöjen täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään pyyntöön. Myös suulliset pyynnöt voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä esitetään seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja aihe;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset tekijät;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetuista kyselyistä, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pyyntö tehdään pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, sen korjaamista tai täydentämistä voidaan vaatia; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin määrätä.

7 artikla

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen tai, jos tämä ei voi itse toimia, hallintoyksikkö, jolle tämä viranomainen on pyynnön osoittanut, toimii avunpyynnön täyttämiseksi toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaan samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisten pyynnöstä, ja toimittaa sillä jo olevia tietoja, tekee tarkoituksenmukaisia tutkimuksia tai järjestää niiden tekemisen.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden säädösten mukaisesti.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneen tai tämän vastuualueeseen kuuluvan toisen viranomaisen toimitiloista tietoja, jotka koskevat tullilainsäädännön vastaisia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja jälkimmäisen määräämin edellytyksin olla läsnä tehtäessä tutkimuksia jälkimmäisen alueella.

8 artikla

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettut asiakirjat voidaan korvata missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta automaattisella tietojenkäsittelymenetelmällä varten tuotetulla tiedolla.

9 artikla

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöytä-

kirjassa tarkoitettusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

- a) voisi loukata itsemääräämisoikeutta tai vaarantaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja, tai
- b) koskisi muita kuin tulleja koskevia valuutta- tai verosäännöksiä, tai
- c) loukkaisi teollista, liike- tai ammatillisaisuutta.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydettyäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 artikla

Luottamuksellisuuden velvoite

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia. Ne ovat salassa pidettäviä, ja niitä koskee tällaiseen tietoon ulotettu, tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön viranomaisiin sovellettavien vastaavien säännösten mukainen suoja.

2. Henkilöön liittyviä tietoja ei saa toimittaa, jos on aihetta olettaa, että tietojen välittäminen tai käyttö olisi vastoin osapuolten oikeusjärjestysten periaatteita, varsinkin jos kyseiselle henkilölle aiheutuisi tästä kohtuutonta haittaa. Vastaanottava osapuoli ilmoittaa pyynnöstä tiedot antavalle osapuolelle siitä, miten ja millaisin tuloksina annettuja tietoja käytettiin.

3. Henkilöön liittyviä tietoja saa toimittaa ainoastaan tulliviranomaisille ja rikosoikeudellisia seuraamuksia varten syyttäjä- ja tuomioistuinviranomaisille. Muille henkilöille tai

viranomaisille näitä tietoja saa antaa vasta tiedot antavan viranomaisen annettua tähän hyväksymisensä.

4. Tiedot antava osapuoli tarkistaa toimittavien tietojen oikeellisuuden. Jos ilmenee, että jo välitetyt tiedot ovat virheellisiä tai hävitettäviä, ilmoitetaan tästä viipymättä vastaanottavalle osapuolelle. Vastaanottava osapuoli on velvollinen oikaisemaan tai hävittämään tiedot.

5. Kyseiselle henkilölle voidaan hakemuksesta antaa tietoja tallennetuista tiedoista ja tallentamisen tarkoituksesta edellyttäen, että tämä ei ole vastoin yleistä etua.

11 artikla

Tietojen käyttö

1. Saatuja tietoja käytetään yksinomaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin, niitä saa käyttää kunkin osapuolen alueella muihin tarkoituksiin ainoastaan tiedot luovuttaneen hallintoviranomaisen kirjallisella etukäteen antamalla luvalla, ja tietoja koskevat tiedot luovuttaneen viranomaisen asettamat rajoitukset.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä käyttämästä tietoja oikeudenkäynnissä tai hallintolainkäyttömenettelyissä, jotka on jälkikäteen pantu vireille tullilainsäädännön rikkomisen vuoksi.

3. Osapuolet voivat arkistoiduissa todisteissa, kertomuksissa ja todistuksissa sekä tuomioistuinten käsiteltävinä olevissa menettelyissä ja kanteissa käyttää todisteina tietoja ja asiakirjoja, jotka on saatu tai joita on tutkittu tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

12 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa annetussa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynneissä tai hallintolainkäyttömenettelyissä, jot-

ka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

13 artikla

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet eivät vaadi toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkisen laitoksen palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

14 artikla

Täytäntöönpano

1. Tähän pöytäkirjaan liittyvät käytännön toimenpiteet annetaan Moldovan keskustulli-viranomaisille ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisille yksiköille sekä tapauksen mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden tulliviranomaisille tehtäväksi. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon tietosuojaa koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohdaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

15 artikla

Täydentävä luonne

1. Tämä pöytäkirja täydentää keskinäistä avunantoa koskevia sopimuksia, joita on tehty tai saatetaan tehdä yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja Moldovan välillä, eikä estä soveltamista niitä. Pöytäkirja ei myös-

kään estä mainittujen sopimusten mukaisesti tapahtuvaa laaja-alaisempaa avunantoa tulliasioissa.

2. Mainitut sopimukset eivät estä soveltamasta yhteisön säännöksiä komission toimi-

valtaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saattuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 11 artiklan soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:

BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTAA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', sekä

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat MOLDOVAN TASAVALTA,
jotka

ovat kokoontuneet kahdentenkymmenentenäkahdeksantena päivänä marraskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäneljä allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Moldovan tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'sopimus', ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

sopimus liitteineen ja seuraava pöytäkirja:

pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Moldovan tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

Yhteinen julistus sopimuksen 4 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 17 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 18 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 29 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 35 artiklasta
Yhteinen julistus 31 artiklan b alakohdassa ja 42 artiklassa olevasta määräysvallan käsitteestä
Yhteinen julistus sopimuksen 49 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 99 artiklasta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Moldovan tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat lisäksi ottaneet huomioon seuraavan Ranskan tasavallan yksipuolisen julistuksen, joka on liitetty tähän päätösasiakirjaan:

Ranskan tasavallan yksipuolinen julistus sen merentakaisista maista ja alueista.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Moldovan tasavallan täysivaltaiset edustajat ovat lisäksi ottaneet huomioon tähän päätösasiakirjaan liitetyn seuraavan kirjeenvaihdon:

Yhteisön ja Moldovan tasavallan kirjeenvaihto yhtiöiden sijoittautumisesta.

YHTEINEN JULISTUS SOPIMUKSEN 4 ARTIKLASTA

Mikäli osapuolet etenevät sopimuksen 4 artiklan mukaisesti neuvotteluihin vapaakauppa-alueesta, tulisi näiden neuvottelujen kattaa osapuolten yhteisen käsityksen mukaan kaikki osapuolten väliseen kaupankäyntiin kuuluvat tuotteet.

YHTEINEN JULISTUS SOPIMUKSEN 17 ARTIKLASTA

Yhteisö ja Moldovan tasavalta julistavat, että suojalausekkeen tekstillä ei myönnetä GATTin suojatoimenpiteitä.

YHTEINEN JULISTUS SOPIMUKSEN 18 ARTIKLASTA

Osapuolten yhteisen tulkinnan mukaan sopimuksen 14 artiklan määräysten tarkoituksena ei ole osapuolten vastaavassa polkumyyntiä ja valtion tuen tutkimista koskevassa lainsäädännössä määrättyjen menettelyjen hidastaminen, estäminen tai haittaaminen.

YHTEINEN JULISTUS SOPIMUKSEN 29 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että 29 artiklan 1 ja 2 kohdassa ilmaisulla "lakiensa ja asetustensa mukaisesti" tarkoitetaan, että kukin osapuoli voi säännellä yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa alueellaan, jos nämä säännökset eivät aseta toisen osapuolen yhtiöiden sijoittautumiselle ja toiminnalle uusia rajoituksia,

jotka johtaisivat epäedullisempaan kohteluun kuin niiden omille yhtiöilleen tai jonkin kolmannen maan yhtiöille, sivuliikkeille tai tytäryhtiöille myöntämä kohtelu, edellä sanottu kuitenkin rajoittamatta liitteessä IV ja V lueteltujen varaumien ja 43 ja 46 artiklan määräysten soveltamista.

YHTEINEN JULISTUS SOPIMUKSEN 30 ARTIKLASTA

Toisen osapuolen sisävesiliikenteessä toimivan yhtiön kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvasta oleskelusta toisen osapuolen alueella määrätään jäsenvaltioiden tai Moldovan lainsäädännön mukaisesti siihen saakka, kunnes voidaan sopia erityisistä tällaista kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvaa oleskelua koskevista edullisemmista määräyksistä, ellei

tällaisesta kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvasta oleskelusta määrätä muussa molempia osapuolia sitovassa lainsäädännössä.

Oleskelun kaupallisessa tarkoituksessa katsotaan tarkoittavan tytäryhtiöitä tai sivuliikkeitä 31 artiklan määrittelyn mukaisesti.

YHTEINEN JULISTUS 31 ARTIKLAN B ALAKOHDASSA JA 42 ARTIKLASSA OLEVASTA MÄÄRÄYSVALLAN KÄSITTEESTÄ

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että kysymys määräysvallasta riippuu yksittäisten tapausten tosiasiallisista olosuhteista.

2. Yhtiön katsotaan olevan toisen yhtiön määräysvallassa ja sitä pidetään näin ollen toisen yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänen enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtoelimen tai valvojan elimen jäsenistä, ja se on samalla tytäryhtiön osakkeenomistaja tai jäsen.

3. Osapuolet katsovat, että 2 kohdassa esitetyt perusteet eivät ole tyhjentäviä.

YHTEINEN JULISTUS 49 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet ja lähioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patenteihin, teolliseen muotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin,

mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien piirimalleihin sekä teollisoikeuksien suojelemista koskevan Pariisin sopimuksen 10 a a-artiklassa tarkoitettu suoja vilpillistä kilpailua vastaan ja taitotietoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen.

YHTEINEN JULISTUS 99 ARTIKLASTA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sopimuksen oikein tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi sopimuksen 99 artiklaan sisältyvällä ilmaisulla "erityisen kiireelliset tapaukset" tarkoitetaan jommankumman osapuolen tekemää tämän sopimuksen merkittävää rikkomista. Tämän sopimuksen merkittävä rikkominen käsittää:

a) tämän sopimuksen perusteettoman pur-

kamisen, joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan;

tai

b) tämän sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

RANSKAN TASAVALLAN YKSIPUOLINEN JULISTUS

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Moldovan tasavallan kanssa tehtyä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta ei sovelleta Euroopan yh-

teisön perustamissopimuksen nojalla Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

**Yhteisön ja Moldovan tasavallan
KIRJEENVAIHTO
yhtiöiden sijoittautumisesta**

A. Moldovan tasavallan hallituksen kirje

Arvoisa Herra,

Viitataan 26 päivänä heinäkuuta 1994 parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Moldovan tasavalta myöntää Moldovan tasavallan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Moldovan politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Moldovan tasavaltaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Moldovan tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Moldovan tasavallan tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Moldovan tasavallan
hallituksen puolesta

B. Euroopan yhteisön kirje

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa saaneeni seuraavan tänään päivätyn kirjeenne:

”Viitataan 26 päivänä heinäkuuta 1994 parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Moldovan tasavalta myöntää Moldovan tasavallan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Moldovan politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Moldovan tasavaltaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Moldovan tasavalta ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjittäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Moldovan tasavallan tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.”

Vahvistan vastaanottaneeni tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan
yhteisöjen puolesta

N:o 61

(Suomen säädöskokoelman n:o 969/2000)

Tasavallan presidentin asetus**Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehdyn Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta**

Annettu Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 2000

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty ulkoasiainministerin esittelystä, säädetään:

1 §

Brysselissä 21 päivänä toukokuuta 1997 Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Venäjän federaation väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehty Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskeva, eduskunnan 25 päivänä syyskuuta 1997 hyväksymä ja tasavallan presidentin 3 päivänä lokakuuta 1997 hyväksymä pöytäkirja, jota koskeva hyväksymiskirja on talletettu Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan 13 päivänä lokakuuta 1997 ja jonka väliaikaisesta soveltamisesta on säädetty 3 päivänä

joulukuuta 1997 annetulla asetuksella (SopS 81/1997), tulee Suomen osalta kansainvälisesti voimaan 1 päivänä joulukuuta 2000 niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Pöytäkirjan määräykset ovat asetuksena voimassa.

3 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2000.

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 2000

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

N:o 59—61, 7 arkkia

OY EDITA AB, HELSINKI 2000

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1457-0661